

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

T. L.

2825

Skogssnuvan.

Hon kunne göra sej så fin å grann för att bedra kära. (karlarna). Det var en gång en karl, som råkat så illa ut för henne, så han kunde inte hålla sej från henne. När hon ville, att han skulle komma te'na, måste han det, om det så var i själva natta. Han sökte kloka, för han höll på bli precis fördärvad. Så var det en klok gumma, som sa te'en: "Nästa gång du ä hos henne, så frågā'na: "Jag har en tjur, å det är omöjligt jag kan styra honom hemma. Han vill jämt te kor. Vad ska jag göra med honom?" Det gjorde han å då sa skogssnuan: "Det ska jag snart ta reda på." Nästa gång hade hon med sej nära rötter: "Se här," sa hon, "ta å koka de här rötterna å kom i'an." Det gjorde han, men han drack'et själv, å ble fri från'a. Men sen springer hon omkring i skogen å skriker: "Ekebark! å kalmarot (å så var det nåt mer) har fördärvat min goe kär.!"

Skogssnuvan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2825

Skogssnuvan.

Det var en gång en karl, som hade råkat så fast för skogssnuan, så han kunne inte bli kvitt'na. Tills sist fråga han henne, hur han skulle bära sej åt, för att bli å med sin hustru, för han var gift. Då sa hon, att han skulle tälja av 7 eller 8 vigselringar å gjuta en kula av de 'å skjuta hemne. "Men när du skjuter måste du springa så långt du nänsin hinner, för bloen sprutar vitt omkring å om en droppe träffar dej, är du dödens man." Han gjorde en kula som hon lärt honom, men i stället för sin hustru sköt han skogssnuan, å då vart det bara två urholkade alestockar.

Skogssnuvan.

Tj.
2825

Näcken.

I min barndom berättade de ,att näcken hade visat sej i Sjuhult i form av en häst. Det va en bonne,som spän-de honom för plogen i den tanken,att det var hans häst,men så tyckte han , att hästen drog så ovanligt bra,så han kunde inte förstå,hur det kom sej. Han plöjde ett par tunnland,men när han sen skulle spänna från å väl ta 't betslet ur munnen på hästen, bar det av med honom rätt ut i sjön Rymmen.

En gång hade några barn fått fatt på häst.Han va så grann å stillsam,så de kröp opp på 'en, å ju fler som kröp opp, ju längre ble han. Men så va det en liten unge,som inte räckte opp."Jag näcker inte," sa han,för han kunde inte tala rent,å i detsamma barka hästen åt sjön,Det var ingen annan än näcken.

ACC. NR. ....

Landskap: ..... Upptecknat av: .....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... Berättat av .....

Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2825

Uppteckningen rör Spiritus.

Spiritus? Jo, det skulle va en som drog pengar te dom. Han såg ut som en nocke, å di hade honom i en dosa. Han hade tur å lycka med sej, å så skulle egendom villa ve dom. Spiritusen drog en viss summa om dan. Han ärvdes från den ene till den andre å kunde inte säljas, för det följde ett avgörande med den, å di fick lov ta den onde till hjälp. Men det blev inte så bra till sist, för det kunde inte gå mer än i tre släktled, sen gick det åt andra hållet, å då gav dej dem med sig åt graven. Men sen hade di å göra oppräkningen med den onde.

Förr brukade deasäja: "Du har säkert en spiritus som hjälper dej, för annars ginge det inte så bra för

Skriv endast på denna sida!

Spiritus.

dej." Det var en i Rydaholm, som di sa hade spiritus, å märk-
vårdigt såg det utför mycket pengar tjänade han. Men hur det
va dog han så hastigt. De var borta på stället, men så sa han
till dom, att di skulle komma hem den å den dan, för då dog
han. Ja, han dog då inte den dan, men dan efter, å det var
när han satt i stolen. Å det var sådant tal när han va dö'er.

Ja, di va lite ceremoniska förr i världen å det var
som sagt tankar om, att di fick ett genom den lède.

2825

LUNDs UNIVERSITETs
FOLKMINNESARKIV

Söderl
Albo
Hultafors

-6-

Ole Broander
dotter till Kon. G. Carlsson
född 1861 i Rydaholm

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.15

2825

Jag hörde en gammal skytt berätta, att di
hade varit ute tre då'r rå skjutit på en hare utan att han döe.
Det var på Luveryds ma'er å Kalle på Hesslegren va mä, så det
är sant. Di sköt å sköt men kunde inte få håll på'en. Men på
tredje dan va det en, som hade lite kusslerier för dej, å då
stöp haren, men när di kom fram å skulle ta vara på'en, var det
bara ett par stickor, som satt i kors.

Trollhare.

7:26

P.P.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ole Lewander

Härad: Alfta

Adress: Huskvarna

Socken: Mjäldrums

Berättat av Stenahar G. Carlsson

Uppteckningsår: 1861

Född år 1861 i Rydaholm

Uppteckningen rör

Hjulormar kunne bita sej i stjärten å
sen rulla di som ett hjul. Så va det en orm, di kalla för lind-
ormen, å han va så grymmande stor. Jag har hört berättas om en
ormtjusare här i trakten, som kunde locka bort alla ormar, om di
bara var säkra på att det inte fanns nå'n lind på ägorna, för
då vågade han'et inte. Det var en gång, å om jag inte missminner
mej va det på Hallatorp, som ormtjusaren hade krypit upp i ett
träd å locka på ormarna, å där kom uttå alla slag. Rätt som det
var kom hjulormen rullande å slog emot trä'et, men han kunde
inte komma upp. Men te sist kom lindormen å han gick upp i trä-
det å klämde ihäl ormtjusarn. Om det är sant, vet jag inte, men
det talet har jag hört.

Om ormar.

2825

Vita ormar ha vi sett här på platsen, så di existera verkligen. Anders Johan såg en i närheten av vår stuga. Om en tar å kokar en vit orm, behöver man bara sticka ner fingret i spa'et å slicka på'et, så bli man kloker.

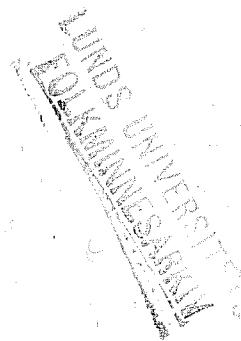
Om en slår en orm å låter den ligga, så att solen skiner på den, förvandlas den till en daggorm. Hela gestalten är ormlik, men annars består den av en massa små maskar, som biter tag i varandra, så att de i alla fall hänger ihop. Om man stiger på en sån orm, ruttnar foten. Det enda en kan göra är att bränna opp dom, men få de va, kryper de ner i jorden. En ser dom bara tidigt på mornarna, när det är riktigt daggigt. Om jag slår en orm, å det har jag gjort många gånger, gräver jag alltid ner'en.

De säjer, att slår man en orm, lever rumpan ända till s solen gått ner, men det vet jag inte om det är nån sanning i.

Man ska inte slå den förste ormen en ser om våren. Det Värk-ormen.
är värkormen, å slår man honom, får man så ont av värk, å sen
får man se så gott med ormar det året, så den bör en cedera.

Ormar kan krypa in i folk. Det var ett fruntimmer på
Södra Torp, Lena på Kullen kalla di henne, hon låg ute på mar-
ken å somnade å då kom det en orm å kröp i'na. Hon hade en
liten flicka med ej, å hon väckt henneså sa till henne: "Det
kröp en stor svart mask i dej." Ormen levde en lång tid inne
i kroppen på henne, å hon kände hur han bet. Hon va hos en kvack-
salvare, å han sa, att hon skulle ta in mjölk å snus. När han
inte fick mjölk, så bet han. Ormen döe te sist å gick å'na med.
Men hon blev rent lite förryckter uttå ängslan å spänningen. Jag
har träffat människan å hon har själv talt om'et.

2825

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2825

I Villarps by, Mistelås socken, ligger i näheten av vägen ett stort stenrör, kallat drakröret. Om detta berättas följande:

I röret bodde förr en drake, å om nätterna kunde man få se honom flyga över dalen till ett annat stenrör, som låg i Åsabacken i näheten av Agnaryd. Han hade liksom en ellkast efter se, så det va ljusa drag i skumma nätter. I rören ska det finnas skatter gömda. I Agnaryd hade di en gång fått upp en kista, men i detsamma fick di se hela byn stå i ljusan låga. Då var det nå' nus som sa: "Det var i alla fall bra å ha detta," å då va det väck med hela härligheten.

(Stenröret i Villarp är fotograferat)

ACC. NR. 2825

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Östergötland

Upptecknat av: Olle Brandt

Härad: Östra Göta härad

Adress: Göteborg

Socken: Mjölnarps socken

Berättat av: G. Carlsson, Skövde

Uppteckningsår: 1861

Född år: 1861 i Rödaholm

Uppteckningen rör Maran.

Maran.

Maran det var folk. De hade för se, att det var en del fruntimmer, som inte hade nå't hår på kussan å inte kunne få några barn, å di brukte ria på folk å kreatur på nättarna, så di ble alldeles genomsvetta. Di ä som di vore i ett skruvstäd å inte kan di vakna, men kan di bara bara nämna ordet mara, rår hon inte med dom längre. Min gamla mor hade för sej, att maran red henne, Hon kunde skrika å jämra sej i sömnen. "Va skriker I för?" sa jag. "Å, det är den där maran som vatt framme igen," brukade hon säja. I stalliet brukade di ha liar över ryggen på hästarna, men det ble förbjudet, för det kunde hända att fruntimmer låg döa i sin säng med bena å-

skurna. Jag tror knappt di visste själva, om di va mara eller
inte. Det bästa sättet var att hänga en spegel framför hästarna,
för när maran såg sig själv, blev hon redier igen.

Det kunde t.ö.m. hända att karlar sa till ett
fruntimmer öppet: "Du mara där, du rier en bå natt å dag."

2825

AUDIOS UNIVERSITET
FOLKSMUSIKINSTITUT

~ 13 ~

ACC. NR. ....

Landskap: *Fjällen*

Upptecknat av: .....

Härad: *Uddevalla*

Adress: .....

Socken: *Hultsfred*

Berättat av .....

Uppteckningsår: .....

Född år ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A.t.

2825

Uppteckningen rör

Anders Johans farmor brukade säja, att hon hade sett 365 vargar. I själva verket hade hon bara sett en, å det var en soldat, som blivit förvandlad till varg, å han hade nr 365. Det var en soldat från Kexås som var ute i krig oppe i Norland. Han var gift, men så hade han haft en annan där oppe å när han skulle hem, blev hon retad å förvandlade honom till en varg. Han luffa emellertid med de andra soldaterna hem, å de brydde ej inte om'en. När han så kom hem till Kexås, gick han å strök omkring sitt hem flera dar å vågade inte gå in för att inte skrämma sin hustru.. Men så en kväll, när hustrun satt i lagårn å mjölka korna, smög han ej in å la en tass på vardera axeln på henne."Det kan väl aldrig va du?" sa hon å nämnde sin

Soldaten som
blev förvänd-
lad till varg.

kar vid namn. Men som hon det gjorde, var för trollningen bruten,
å han var sej själv igen. Se, fruntimret oppe i Norland hade
velat ha honom, å när hon inte det fick, förvandlade hon ho-
nom till en varg. - Anders Johans farmor var 90 år när hon
dog, å det är nu 21 år sen.

2825

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

B6

2825

På ett ställe i Groparna var det två karlar, som kallades ut i krig. Först kallades den ene ut, å då sa hans mor te'en: "Om du nu dör, så låt oss veta nå'et". En julafton många år senare kom det en karl framridande på en stor häst, men han försvann lika fort som han kommit. En tid därefter fick de höra, att han va dö. Sen kallades den andre ut, å han var borta i 18 år. När han då kom hem, kände ingen igen' en. Han gick in till sin hustru å bad, att han skulle få husrum över natten, men det ville hon inte. Men d å slog han näven i bordet å sa: "Det är jag som är husbonde här på stället, fast jag varit borta i 18 år, så I inte känner igen mej."

Dödsvarsel.

C:a

2825

En gång va, det en dräng som gick å sådde. Då kom det en vävind (virvelvind) faranes. Drängen tog opp sin läggekniv å kastade mitt i, å sen hitta han den inte.

Många år därefter skulle han te Kristiania på krigstjänst. När de då tog in på första logeringsstället å skulle äta, la käringen på stället fram hans kniv. "Det gjorde inte så gott i mitt lår, när du kasta den här kniven på me," sa hon, "men jag ska inte göra dej nåt för'et, om du ger mej den svartbroketa koa mä skälla, som I han därhemma." Koa försvann också från dom därhemma, å de kunde inte förstå, va't hon ta't vägen.

Detta berättade en gumma, som dog för 21 år sen, 90 år gammal. Under sådden på våren hände det ibland, att det kom vävindar å yrde om sä'en i såskäppa. De gamla trodde, att det va fruntimmer, som kunne lite mer än andra som va ute å samlade sääsä på så sätt
Skriv endast på denna sida! (sääsä = säsäd)

Häxan i vir-
velvinden.

66

2825

Binda tjuvar.

Det va en gubbe, som hette Gustav på Enet, å han kunde binda tjuvar, så de inte rådde med gå nänstans, å det fastän han inte var närvarande. Han löfte me, att jag fick gå ner i trädgårn å ta så många äpplen jag ville. "Men du ska få stå där hela natten," sa han. Det blev aldrig å att jag försökte.

Binda tjuvar.

C:e

Di kunde allt en hel del knep, di gamle skytta. Det var en gubbe, som hette Torn, å det var en säker skytt. Min gamle husbonde - han var skomakare han som jag - var på stället en gång, å då sa käringan hans: "Dä ä då dåligt, att du inte kan skjuta en hare, så skomakarn får smaka." Ja, då va det ingenting vider än att han sa: "Släpp ut hunna!" Sen gick han ut, å det hade inte gått tie minuter, förrän han kom tillbaka med en hare. Han var så pass, att han kunde sälja det vilda, innan det var skjutet.

Trollkunnig
jägare.

ACC. NR. 2875

Landskap:..... Upptecknat av:.....

Härad:..... Adress:.....

Socken:..... Berättat av:.....

Uppteckningsår:..... Född år ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J:l

Uppteckningen rör

I far mins barndom, fanns det en tjuv,
som hette Kämpa-Nisse. En natt gick han opp till landshövdingen
i Ljungby å stal hans guldur. Sen gick han opp i klockstapeln
å ringde å då vaknade landshövdingen å såg, att hans klocka var
borta. "Seså," sa han, "nu har Kämpa-Nisse va't framme igen," sa
han. Klockan var tolv på natten, men di börja gå skallgång efter
honom. Han låg i ärtalandet bakom landshövdingens hus å hörde allt
va de sa om'en.

Han kunde va med å gå skallgång efter sei själv, utan
att de kände igen honom. Till sist kunde han säja: "Adjö, nu går
Kämpa-Nisse," å när de försökte få tag i'en, var han långt borta.

Han tog från rika å gav till fattiga barn, å så sa

Skriv endast på denna sida!

Stortjuven

Kämpa-Nisse.

han till dem: "Om far eller mor frågar dej, vem du fått det av,
så säj, att Kämpa-Nisse gått här fram."

2825

LUNDSS UNIVERSITETTS
FOLKMINNESARKIV

E:a / f.g.
2825

Drakskatt.

I dälden lite noranföre handlande i Södra
Torp ska en präst från Mistelås vid namn Falk å en annan
karl från Wret ha funnit skatter, som en drake hade ute å sola-
de. De va ute å gick en söndag, å då fick di se en mängd grann-
läter hänga i träden. Rika blev di förstås, men så blev di
också tokiga.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

K.d

2825

Avvärjande handlingar.

Över lagårdsdörren brukte di ha en skjuten uggla
eller en hästska, för att det skulle va lite fredat för trolldom
å skit.

Avvärjande
handlingar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

K. S.
2825

Man fick ej gå i hästtumla, för då fick en ont i bena, sa de
gamle.

Tabuerade
handlingar.

S:if
2825

På ett ställe var det en karl, som hade en hustru, som han inte sett äta på sju år. Så tänkte han, att han skulle ta reda på, hur det förhöll sig å så låtsade han, att han skulle gå bort, men i stället gick han opp på vinden å la sez å kika ner för att se, om hustrun åt, när han var borta. När allt var tyst å lugnt, gick hon efter sju brökaker å bröt itu å sen kokte hon en stor panna välling. När allt var färdigt, tog hon av sez huvet å stoppade ner maten direkt i halsen, å sen satte hon på sez huvet igen. Då förstod han, varför hon inte ville äta, när han såg på.

Gumman som
tog av sez hu-
vudet, när hon
skulle äta.

— 25 —
ACC. NR. 2825

Landskap: ..... *Upptecknat av:* .....

Härad: ..... *Adress:* .....

Socken: ..... *Berättat av* .....

Uppteckningsår: ..... *Född år* ..... *i* .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J. J.

Uppteckningen rör Folkmedicin.

Fallandesjuka får barnet, om modern blett rädd för nåt, när hon var med barnet. Alla slags fallandesjuka kan emellertid botas med undantag av ett slag, å det är den, som barnet fått, när modern sett en hök ta en höna å blett rädd. Den sorten är obotlig. Ett sätt är att riva å barnet varenda trase det har på dej första gången sjukdomen visar dej, å bränna opp dom. Ett annat sätt är, att ta blod av det föremål, som modern blett rädd för å ge barnet in 40 mornar i rad på fastande mage. Så är det ett sätt till, men det vill jag inte tala om, för det är förbrukat, å om jag talar om det, mister det sin verkan.

Det var en i Skatelöv di kallade kloka Anna, å hon botade

Folkmedicin.

Fallandesjuka.

2825

all slags fallandesjuka, med undantag av den där sorten jag nämnde nyss. Det var hon, som talade om, att den sorten är obotlig.

Har en knarren, ska en passa på i skogen när det regnar å ta fuktigt från två träd, som växt så inpå varandra, att det knarrar, när det blåser. Jag vet di som försökt'et.

Onda brett är ett slags mask, smala å svarta som hästtagel. En kan få'et i vatten å i hö. Jag hade en syster som fick'et i tummen, å det var bara att spräcka tummen, fast med läkarehjälp förstås.

Får en stolsteget i ögat. ska en ta en trefot eller en trefotad stol, hålla benen, det ena efter det andra, mot ögat å sno runt å spotta. Det vet jag många som gjort å det är i bruk ännu.

Knarren.

Onda brett.

Stolsteget.

2825

Får en blärer på tungan, har di ljutt på en. Det botas genom att en kryper opp i spisen å spottar upp i pipan å vidrör sotet med läpparna.

Mot matalea brukade de mala sönder en källfröa å koka å ha i barnet. Ett annat sätt var att ta tre löss å blanda i nån mat, å ge barnet, utan att det visste'et.

Gulsot botas om man skrapar därrdet gula, som brukar bli på gamla väggar, å tar in.

Om barn pinkar ner sej på nätterna å inte kan hålla tätt, ska man döda en igelkott å ta bloen - han har bara tre droppar blo - å kommariebarnet. Det ska va bra också att pinka i en öppen grav.

Mot diarré är det bra att ta in torkade slennen (blåbär)

Bälrer på tungan.

Matleda.

Gulsot.

2825

eller ännu bättre med ett halvt muskot i kokad mjölk.

Jag har hört gastar skrika, men det var det hemskaste jag hört i hela min ti'. Har en blett gastakramad ska en krypta tre gånger baklänges genom en strete, som står noran före huset. Det har jag gjort en gång, så jag vet att det hjälper. Jag hade vatt ute på Mexarpa sjö, å sen ble jag så dålier, så dålier, så jag höll på dö. Jag nästan släpade mej noran huset, å di skrattade åt mej, när jag kröp igenom, men det brydde jag mej inte om, å bättre ble det. Ett annat sätt är att krypa tre gånger genom en härva obykt garn. En trär in fötterna först, å sen tar en härvan över huvet. Det ska va bra att ta in svavel å krut i vatten, om en har blett gastakramad.

Gastakramad.

2825

Tandvärk.

Skärva.

"Tannavark" satte de bort i enebuskar. De tog en pinne eller
nåt å petade lite i tanden, å sen slog de in pinnen i en buske.

Skärvan botas genom att ösa vatten på ett ben, som en lånat
på körgårn, å komma i barnet ny å ne. Det har jag själv gjort, så
jag vet det hjälper. Jag hade en here, som hade skärvan, å en gång
när det va ny, tog jag med mej hönom ner te den gård, som ligger
precis vid Mistelås kyrka. Sen gick jag in på körgårn, å där hitta
jag ett litet ben, å det bad jag, att jag skulle få låna att bota
mitt sjuka barn med. Så öste jag vatten på'et å ga pojken när det
va ne. Jag hade almanackan oppe, så jag såg precis när det va prim,
precis emellan ne å ny, å då fick han en dosis, å sen fick han
en när det va ny. Det är viktigt, att det blir både på ne å prim
å ny. Å nog tyckte jag att det hjalp.

De säjer, att en kan bota vårtor genom att kasta lika många ärter, som en har vårtor, i en brunn, men en måste va under tak, innan ärterna kommit till bottnen. De brukade också ta å knyta lika många knutar, som di hade vårtor, på ett hästtagel å sén lägga det under en sten. Ett annat sätt var att smörja vårtorna med fläsk, som en stulit. Likaså är det bra att smörja dom med smält fårtalg, för då ramla de bort av själva.

Barn kan få torsken, å då blir de alldeles vita på tungan å i halsen. Är det en pojke, botas det genom att ta gödsel efter en märr å krama ut saften å ge honom att ta in. Är det en flicka, som är sjuk, ska det va gödsel efter en häst. Ett annat sätt är att passa på, när de pinka å hälla i dom urinen.

Ta bort vårtor.

Torsken.

2825

Ibland kan en råka ut för onda blästen eller nättlablåsten. Onda blästen. ten å då får en alldeles fullt med röda utslag på kroppen. Gerda häroppe fick'et, å de for te läkare med henne, men det hade de inte behövt. Det går bort, om en tar en nättlapipa(nässelstjälk) å blåser genom den på utslaget. Utslaget ser ut precis som om en vore nättlad (bränd av nässlor).

Revormar ska en spotta på. Säkrast är det, om en som kommer utifrån spottar på den innan han sagt nåt. Får jag ser nån, som har revorm, spottar jag på honom utan att säja ett ord, han må bli så arg han vill, för det hjälper.

Har en kikhusta, ska en dricka märrmjölk. Det ska också va bra att koka kikebär, som växer på enebuskar, å dricka spa'et.

Ett annat sätt att bota skärvan är att dricka vatten

Revormar.

Kikhusta.

Skärvan.

2825

ur kyrkenyckeln.

Har en klåe å utslag ska en gå opp Valvarsmässe morron
å bada i öppet vatten, men det ska ske tigandes å fastanes, å det
ska helst va före soluppgången. Jag minns, att min styvmor tog
opp å badade barnen i en bäck, som rann åt norr. Dan innan sa hon
te mej; "Säjer du ett knyst i morron, flicka, så är du olycklig."
Hade en inte utslag, va det bra att bada ändå, så va en säker på
att inte få under året.

Klåe.

2825

Anders Johans farmor brukade läsa bort ormbett, stanna blod
å blåsa bort värk. En gång hade jag fått en sån falier värk i ~~blåsa bort värk~~
i hanna, å då gick jag in te'na å fråga, va jag skulle göra. "Får
ja titta," sa hon, å så blåste hon först på ena sidan av handen
å sen på den andra. "Jag ska gå efter en fläskabit, som du ska
få å lägga på, så går det snart bort ska du se", sa hon. När hon
blåste, släppte värken, å dan därefter brast det, å sen var det
snart bra.

En var det, som nästan hade skurit ihäl dej, men hon stan-
nade bloen. Å det var inte nog med att hon kunde stanna den, för
det kan jag, utan hon kunde leda den också, så att den gick om-
kring i kroppen utan att rinna ut i såret. - Handlarns Kristina
fick näsblo så svårt, så di måste hämta dit gumman, men hon stan-
na't.

~ 34 ~

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J.g/b.d.

2825

I Norland var fruntimren så finurliga, så hade
de bara ett foto på en karl, som de ville göra illa, behövde
di bara sätta ett spjut mot bilden, så dog karlen, var han
än befann sej.

Döda på av-
stānd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jig
2825

Dödingaben.

Anders Johan har talt om, att hans farmor en gång va med om att gräva en vinkällare i Mistelås kyrka. Alla ben som de hittade skulle de lägga i en gemensam grav. På kvällen, när de skottat igen graven, hittade de några ben till, men dom brydde de ej inte om att gräva ner. Men på natten kom där dit hem å höll ett sånt hallå, så alla vakna. "Nu har du väl gjort nåt hyss på körgårn," sa hennes bröder å ville köra iväg henne att rätta te det mitt i natten. Men hon bad, att de skulle ge sej till tåls tills dan därpå, så skulle hon grava ner de där benen i samma grav som de andra.

Dödingaben.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L:a
2825

Om di velle bli säkra skytta, skulle di spara oblatte/
ten, när di gick nattvardsgång, å när di sen kom hem, skulle di
fästa opp den på väggen å skjuta på den, så sköt di allri bom sen.
Det var en ceremoni av värsta slag. Det va en som gjord'et, å då
fick han se Kristus på korset. Han ble totalt vansinnig.

Petter i Pyttedungen sköt många gånger på en tjäder, å det tog inte. Te sist tog han en silverkula, å då stöptjädern, men när han kom fram te'en, va det inte annat än ett
par stickor.

Magi vid jakt.

— 37 —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L:a

2825

En del gamla skyttar kunde ta ellen ifrån andra. Det var två gubbar, den ene kalla di Klämmesen å den andre var soldat å hette Torn, å di skulle ut på jakt. Men först skulle di provskjuta på ett yxaskaft. Klämmesen la sej ner å sköt å sköt, men det klickade. Då hoppade han opp å skulle stryka te Torn, men han sa: "Lägg dej nu ner å skjut," å då klippte han å yxaskaftet. Jonas Klämmesen var hemma i Rubblarp.

Om bössan var förgjord skulle di hälla jäst i pipan, för då fick den, som förgjort'na "Snällakatrina" (diarré).

Förgöra bössan

Gmelund
Alles
Mistolies

-38-
M.D. Olof Grankvist
Bor. av Thom. G. Carlson
Född 1861 i Rydshamn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ab
2825

Förr fanns det de, som kunde ha makt över djur å t.
o.m. att de kunde befalla fiskarna å de lydde. På Tagel hade
de en gång fått en väldig massa brax, å då kom det en tattare-
käring å bad å få nåra, men det fick hon inte. "Jaha, då ska
ni heller aldrig få nån brax på detta land," sa käringen när
hon gick, å så är det än i dag. I norra ändan på sjön finns
det gott om brax, men ~~xix~~ vid Tagels land. Så detta är en san-
ning. De kunne binda fisken, så den inte fick gå längre än dit
å dit.

Binda fisken.

Söderland
Västra Söderland
Mjölby

- 39 -

Mjölby 1865. Olle Långdalen
Börje Thom. C. Carlson
Juli 1861. G. W. Jähn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

P
2825

Väderleksmärken.

Det syns kring solen, när det blir ombyte
på väder. Det blir vädersolar omkring henne, å när den norra si-
dan lyser klarast, blir det torka, när den södra sidan är klarast,
blir det regn.

Blir det riktig sträng torka, går det en
skarp stråle rakt ner från solen just innan den ska gå ner. Den
har inte synts sen det svåra torkåret 1868.

Väderleksmär-

ken.

- 40 -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

P.6

2825

Jag har hört talas om, att när haren har sprungit sej trött,
hoppar han opp å vänder sej om , å så har han ben på ryggen, som
han springer med, tills han vilat de andre. Å det kan man ju tro
på, den som vill.

Haren.

P. b.

Landskap: ..... Upptecknat av: .....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... Berättat av: .....

Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Uppteckningen rör

Förr i världen fanns det gott om vargar
här i trakten. De anföll gärna havande kvinnor å rev fostret
ur dem, men sen lämna de resten av kroppen. Mor talade om att
en gång, när en knektakäring från Norrsjuhult var nere vid Rym-
men för att vattna kreaturen, kom det sju stycken vargar sät-
tande. Hon tog å körde in dom det fortaste hon kunne. Men de
hade dåliga hus på den tin, så vid dörren gapade en stor springa.
Där stack vargarna in huvet, den ene efter den andre, men kä-
ringen stod tillreds med en yxa å högg dom i skallen, å sen
åt de överlevande upp sina kamrater.

Till sist gjorde i alla fall norlänningarna

Om vargar.

såt att inte vargarna kom hit. Se de va ena rackare te kunna trol-
la, å här nera va man förskräckligt rädd för dom. De fick i alla
fall 12 öre uttå varje bonde, för att de skulle ta hän dom. Det
samlades in i varje församling här nere, å sen trollade norlän-
ningarna, så vargarna kunde inte vistas här, å sen har det inte
heller hänt, att ett kreatur blett rivet i dessa trakter.

av varg/
2825

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landskap: Småland..... Upptecknat av: Olle Levander.....
Härad: Allbo..... Adress: Trädgårdsgat. 2, Huskvarna.....
Socken: Mistelås..... Berättat av Skomakare C. J. Carlsson.....
Uppteckningsår: 1930..... Född år 1861 i Rydaholm.....

Uppteckningen rör

R E G I S T E R

Skogssnuvan.....	1
Skogssnuvan.....	2
Näcken för plogen; näcken låter barn rida på sig.....	3
Spiritus.....	4
Trollhare	6
Om ormar.....	7
Drakröret i Villarp	10
Maran	11
Soldaten som blev förvandlad till varg....	13
Dödsvarsrel	15

2825

Häxan i virvelvinden.....	16
Binda tjuvar.....	17
Trollkunnig jägare.....	18
Stortjuven Kämpa-Nisse.....	19
Drakskatt	21
Avvärjande handlingar.....	22
Tabuerad handling	23
Gumman som tog av sig huvudet när hon skul- le äta.....	24
<u>Folkmedicin</u> mot fallandes jukan,knarren, on- da bettet,stolsteget,blärer på tungan,mat- leda,gulsot,gastakramning,tandväck,skärvan vårtor,torsken,ondal blåsten,revormar,kik- hosta,klåe. Stämma blod och läsa bort väck	25-33
Döda på avstånd	34

Dödingaben	35	2825
Magi vid jakt	36	
Förgöra bössan	37	
Binda fisken	38	LUND'S UNIVERSITET'S FOLKMINNESARKIVS
Väderleksmärken.....	39	
Haren	40	
Om vargar; kollekt i kyrkorna för att norr- läningarna skulle ta bort vargarna	41	
Register.....	43-45.	